

DOMOLJUB.

Slovenskemu ljudstvu v poduk in zabavo.

Izhaja kot priloga „SLOVENCU“ vsakega prvi in tretji četrtek meseca. Ako je ta dan praznik, izide „DOMOLJUB“ dan poprej. Cena mu je 80 kr. za celo leto. — Spisi in dopisi naj se pošiljajo: uredništvu „DOMOLJUBA“, Ljubljana, v semeniških ulicah št. 2. Naročnina in inserati pa opravništvu „DOMOLJUBA“ Vodnikove ulice št. 2. — Naznanila se vsprejemajo in plačujejo po dogovoru.

Štev. 3.

V Ljubljani, 1. februarija 1894.

Letnik VII.

Deželni zbori.

Deželni zbori zborujejo sedaj po raznih avstrijskih deželah. Za nas Slovence so posebno važna zborovanja deželnih zborov v pokrajinah, v katerih bivajo Slovenci, pred vsem pa nas zanimajo razprave našega kranjskega deželnega zbora.

Tudi letos konservativna stranka posebno kaže, da jej je blaginja prebivalstva na srcu, dočim so liberalci dosti bolj razsipni z deželnim denarjem. Bilo je že več precej burnih razprav. Posebno pri vprašanjih o šolstvu so se bili zopet jako razvneli duhovi. Potrebščine za šole se zopet zveščajo in so za bodoče leto proračunjene na 343.976 gl. Te potrebščine bodo pa še vedno narasčale, kajti je še vedno več novih ustanoviti. Poročevalec čast. gosp. kanonik Klun je govorec o lepih uspehih frančiškanske šole v Novem Mestu omenjal, da je želeti, da se osnuje še več redovniških šol, ki so mnogo ceneje. Prav po nepotrebnem je ob tej priliki govoril dr. Ivan Tavčar proti redovniškim šolam; ko ga je poslanec Žitnik zaradi tega zavrnil, dejal je, da je govoril le v šali. Nam pa se zdi, da tam ni mesto za šalo, kjer se gre za tisoče denarja, katerega morajo plačati davkoplačevalci.

Posebne važnosti za gorenjske kmete je predlog, ki ga je stavil letos poslanec Povše zastran izvrševanja gozdnega zakona. Predlagatelj je zahteval, da naj se zakon tako izvršuje, da bodo opravičenci mogli svojo pravico zares izvrševati. Govornik je navajal, da se baš najboljši kraji za pašo zaključijo s pretvezo pogozdovanja. Tu se pa postopa proti postavam, ker se dotični gospodarski načrti ne predložijo oblastvu v potrjenje, kakor bi se morali. Valed tacega postopanja se hitro manjša število živine po Gorenjskem posebno v radovljiškem okraju. Važen je tudi predlog o novem osebnem davku, o preosnovi davkov je poslanec Povše napisal lepo knjižico. Vlada namreč misli del tega davka prepustiti deželi. Poslanec Šuklje pa vendar misli, da bi kranjski deželi to dosti ne koristilo, ker v naši

deželi biva le malo bogatinov, torej bi dobili le malo tega davka. On toraj priporoča, da se deželni zbor obrne do vlade, da bi kranjski deželi prepustila kak drug davek, recimo hišni davek. Žal, da moramo že danes reči, da mi od tega predloga kakega posebnega uspeha ne pričakujemo.

Konservativna stranka je v deželnem zboru tudi letos ugovarjala grajenju deželne bolnišnice na drag način, tako da bode vse stalo blizu pol milijona. Liberalci se za to ne brigajo, v vsem bi radi posnemali druge bogatejše dežele.

Za dolenske kraje je važen sklep deželnega zbora, da se je dovolil znesek za merjenje železnice iz Novega mesta v Belo krajino. Potrebna je ta železnica vsekako, ker je Bela krajina odločena od svetovnega prometa.

Da se povzdigne blagostanja na Kranjskem po razvoju obrta, oziroma prepreči prevelika beda, je deželni zbor dovolil doneske za povzdigo slamnikarskega obrta v Domžalah in za vpeljavo čevljarskega obrta v Kropi, o družih sklepih bode Domoljub prihodnjič več povedal.

V k o r o š k e m deželnem zboru sta letos posebno dve stvari vzbudili hude debate. Tako je preložitev humberške ceste razgrevala duhove v deželnem zboru. Nova cesta je namreč slabša od stare in poleg tega je pa bil celovski okrajni glavar ugnal komedijo, da se je postavil spomenik sedanjemu deželnemu predsedniku, ki ima posebnih zaslug za preloženje te ceste. Na zahtevanje glavarjevo so občine dospevale za ta spomenik. To stvar je pojasnil slov. poslanec g. Einspieler v deželnem zboru, kar seveda nekaterim gospodom ni nič ugajalo. Druga stvar je pa ta, da je deželni odbor sklenil v novo deželno bolnico vpeljati protestantske diakonise iz Berolina. Temu predlogu se je odločno uprl poslanec čast. gospod Einspieler in predlagal, da se

pokličejo usmiljene sestre. Ta predlog je podpiral prevzvišeni knezoškof Kahn. Ta predlog se je izročil odseku, kateri ga pa bode najbrž pokopal. Od koroških nemških liberalcev družega ni pričakovati, da res pokličejo protestantske dijakonise. Lahko si mislimo, kake bodo razmere v bolnici, ako bodo v njej gospodovale protestantske dijakonise. Nikdo ne bode gledal na to, da se ob pravem času k bolniku tudi pokliče duhovnik.

V goriškem deželnem zboru je dr. vitez Tonkli interpeloval vladu o sestavi porotniških sodišč. Sedaj so na Goriškem čudne razmere, večina porotnikov ne ume slovenščine. Sedaj sodijo Slovence porotniki, ki ne umejo njih jezika in zato je v nevarnosti nepristranost sodišča.

V štajerskem dež. zboru letos ni posebno imenitnih razprav. Slovenski poslanci vidijo, da proti Nemcem nič ne opravijo, zato nečejo brez uspeha tritati časa in množiti stroškov za deželni zbor.

V Istri so hude borbe mej predsedstvom in pa slovensko manjšino. Predsednik se brani vsprejemati slovenske govore v stenografični zapisnik. Slovenski poslanci so bili prisiljeni pritožiti se zaradi tacega postopanja pri ministerstvu na Dunaju, kar pa menda ni dosti pomagalo. Razmere v Istri so za Slovane zares skrajno neznosne, ali tolažimo se, da vsaka stvar le jeden čas trpi.

Kaj je novega po svetu?

Na Dunaju so osnovali nekateri naši visokošolci katoliško-slovensko društvo »Danico«, z namenom, da bi se v društvu zbirali, podučevali in pošteno razveseljevali. Pravil tega društva pa visoka gospoda ni potrdila in sicer zato ne, ker so visokošolci rekli v pravilih, da bodo pri zborovanjih razgovarjali se v domači, slovenski besedi. Gosposka je rekla, da nima na razpolago na Dunaju uradnikov, ki bi znali slovenski in katere bi pošiljala na društvene shode. Nenavaden se nam zdi ta odlok zato, ker je veliko društev na Dunaju, kjer tudi na shodih ne govore v nemški besedi in vendar se od takih društev ne zahteva, kar so hoteli od novega slovenskega društva. Dosedaj smo mislili, da je Dunaj glavno mesto celega našega cesarstva, in da ima vsak avstrijski narod tam enake pravice, sedaj pa se vidi, da hočejo imeti Dunaj za nemško mesto! Dobro, pa naj ga imajo!

V Pragi imajo sedaj veliko sodnijsko obravnavo. Zatoženih je kar skupaj 77, večinoma mladih ljudi. Tožijo jih, da so žalili cesarja, katoliško vero, da so se družili v skrivnih zarotah, ki so državi nevarne. Po pravici povemo, da se nam smilijo ti mladeniči, ki večinoma niso še po dvajset let stari, torej lahkomišelní in kratkovidni. Pomenljiva pa je ta obravnava zato, ker nam kaže, kakšno mladino nam vzgaja sedanja šola. Nekateri zatoženci so namreč povedali pred sodnikom, da nimajo nobene vere. Svojo brezversko modrost so zajemali iz mladočeskib liberalnih časnikov, katerim ni nobena reč sveta, ne Bog, ne cesar, ne stariši, nič! Želeli bi, da bi se s temi zapeljanimi milo ravnalo, bolj oestro pa zoper tiste, ki so jih zapeljavali; pred vsem pa naj naša vladajoča gospoda posname nauk, da take razbrzdane mladine bo vedno več, dokler se mladina po šolah ne bo učila in vzgojevala v strahu božjem; dokler bodo učitelji pridili mladino z brezbožnimi nauki, dotlej ni mogoče, da bo mladina vdana Bogu in cesarju svojem, ni mogoče, da bo delavna in vestna, ako nima nobenega namena in nobenega sodnika. Taki žalostni dogodki, ki nam kažejo toliko nesrečnih družin vsled spridene mladine, kličejo glasno: Dajte nam šolo, v kateri bo vladal Jezus,

prvi prijatelj in najboljši vzgojevalec mladine. Dajte nam versko katoliško šolo, kakoršno zahteva cerkev za svoje podložne.

Na Ogerskem so imeli 17. t. m. v Budapešti *katoliški shod*. Zbralo se je ta dan nad petnajst tisoč katoličanov iz mest in iz vseh krajev ogerske dežele v glavnem ogerskem mestu. Zbrali so se posebno zato, da skupno, slovesno in glasno povedó brezbožnim ministrom, da Ogrri nečejo brezverskega zakona, marveč, da hočejo živeti in umreti v krščanskih družinah, posvečenih z zakramentom sv. zakona. Očitno so pred svetom na tem shodu Ogrri spoznavali sveto katoliško vero, obetali jej zvestobo in pa sklep vsikdar neustrašeno braniti pravice katoliške vere. Papežu in cesarju sô naznanili svojo udanost in oba sta se zahvalila in jih potrdila v njih sklepih.

Na Nemškem sta se zopet sprijaznila nemški cesar in prejšnji kancelar Bismark, ki je z generalom Moltkejem ustanovil nemško državo. Mlademu cesarju Viljemu II. ni bil po volji mogočni in brezobzirni Bismark; zato je imenoval za svojega kancelarja generala Kapri-vija in Bismarka je odslovil. Od tistega časa ni maral več slišati o njem. Stari Bismark je odslej vedno zabavljajl proti vladi. Nobena stvar, ki se je storila po njegovem odstopu, mu ni bila všeč. Zato je sprava njegova s cesarjem pomenljiva.

Sicilija je otok na južni strani Italije. Od prirode je ta otok tako bogato obdarovan, da se je imenoval v starih časih žitnica Italije, ali vendar tu vlada skrajno revščina. Tam so namesto kmetov le najemniki bogatih grajščakov, ki bivajo v mestih. Obdelovalci pa zemlje ne vzamejo naravnost od lastnika v najem, temveč od katerega glavnega najemnika, ki je zemljo vzel naravnost od grajščaka v najem. Vsed tega pa povsod vlada revščina ter večkrat niti toliko ne pridelajo, da bi plačali najemnino. Nezadovoljno prebivalstvo se je začelo zbirati in zahtevati, da se zboljšajo kmetijske razmere. Bili so v več krajih veliki poboji. Ljudstvo je v več krajih kar poglajlo uradnike in uradna poslopja požgalo. Vlada je

na Sicilijo poslala mnogo vojakov in vojaškemu oblastvu dala vso oblast v roke. Vojaška sila je napravila red, ali ne vé se, za kako dolgo.

Srbija. V Srbiji je kralj poklical svojega očeta iz Pariza in se z njim posvetoval, kaj naj stori, ker radikalci slabo gospodarijo in tudi ne skrbé za red v deželi.

Sklenila sta odsloviti radikalne ministre in poklicati nove. Nova vlada je sestavljena iz previdnih in bistroumnih mož, ali radikalna skupščina jej je napovedala hud boj. Ker imajo radikalci narod za seboj, ne vé se, kako se stvar še razmota.

Listek.

Kje je brod?

(Črtica iz francosko-nemške vojske).

I.

Bilo je po bitvi pri Froeschwillerju.

Francozje se umikajo pred sovražnikom proti Châlonsu. Vojna je že prekorčila reko Menso; za seboj podira mostove, da zadrži Pruse, ki so jim za petami. A s tem, da zapira pot sovražniku, zapira jo tudi onim francoskim vojakom, ki so zaostali, bodi si, da so zašli ali pa ranjeni niso mogli drugih dohajati; široka reka jih loči od armade.

Mrači se. Tihe sence se gibljejo po hribih; četa vojakov obstoji pri razvalinah mostu, le jeden obok stoji še v sredi vode.

Vojaki raznega orožja in dostojanstva begajo po bregu. Kličejo se, vprašujejo drug drugega, merijo s koli globočino vode, vpijejo, kolnejo, obupavajo, stegujejo roke proti nebu, žugajo s pestjo, potem obmolnejo, udavši se osodi. Škoda, da niso padli v boju.

Zanetijo ogenj. Ranjenci se priplazijo k gorkemu ognju, velik kolovoz se napravi krog grmade. Čas gre počasi naprej, kar se oglasi močan glas ter pretrže neprenesljivi molk:

»Osem milj odtukaj se nahaja fourški most; morda še ni razrušen. Pojdimo gledat!« Tako govori častnik in gleda pri krvavi ognjeni luči zemljevid, kazoč s prstom na mesto: fourški most. Drugi častniki ga obkolijo. Po kratkem posvetu glasi se povelje:

»Pravimate! Naprej!«

Vsi so po konci. A čuje se stokanje ranjenih, ki se mraza tresejo, iz ran krvavé, ne morejo naprej pa tudi ostati nočejo.

»Kdo bo naš poveljnik?« vpraša nekdo. Častniki se ozirajo, potem pa pozdravljajo velikanskega poveljnika dragoncev, ki se zdi v svojem dolgem plašču še večji. Je edini višji častnik.

»Hvala Vam gospodje«. — »Zdravi konjiki brez razločka dostojanstva odstopijo konje bolnim; ogenj se mora pogasiti, marš!« Sam odveže konja, in ako ravno sam na čelu krvavi, pobere v jarku malega lovca s prestreljeno nogo in ga posadi kot otroka na svojo svojeglavno žival. »Dobro se drži, dečko!« ga opomni in pelja konja sam za uzdo na čelu kolone. Počasi se pomikajo vojaki, kajti vsi ranjenci nimejo konj; tovarši jih podpirajo, a vzlic temu hodijo le z največjo težavo. Od konca se držijo skupaj, potem se ločijo v skupine;

spredaj so zdravi, v sredi ranjeni na konjih, od zadej pa ranjenci brez prijateljev, nihče jim ne pomaga, spodtikajo se vsaki hip, toda naprej le stopajo — nočejo umreti zapuščeni v oblasti krutih sovragov.

II.

Med potjo četa vedno bolj narašča, pridružujejo se k njej močje iz goščav, kjer so se skrivali pred sovražnikom.

Osem milj ni nič težavnega za zdravega vojaka, ali za utrujene in ranjene ubežnike je to prehudo trpljenje. Mnogi so se še vsega potrebnega znebili, le puške odvreči nočejo, gredo z zaprtimi očmi in eden v drugega se zaletava. Ulanci se opirajo o svoje sulice, bobnar vrže boben na tla, smrtné težave se polastujejo ubožcev.

Tu začujejo v hosti šum, kakor bi kdo hitel skozi grmovje. Kaj je to? Ali sovražnik? Nekaj vojakov preiskuje goščo, šum se zgubi, a se zopet začuje, vzrok je pa neznan.

Dani se; korakali so že šest ur. Bolj ko je jasno, tem žalostnejši so obrazi nesrečnikov. Noč je zakrivala njih bedo. Zdaj gleda z grozo drug drugega. Umazani, blede, krvavi so, glave imajo obvezane, vsi se tresejo, vsi stokajo.

»Stoj!« Veli načelnik. Svoje povelje je izgovoril z žalostnim, resnim glasom, ki je razodeval grozo in nesrečo — na obeh bregovih razvaline. Most je bil že razdjan.

Vsi pritečejo, zamolklo gledajo, za tem vpijejo, padajo na tla, kolnejo, mečejo kamenje v vodo in razbijajo s puškami; drugi se smejejo, kakor bi bili pri tem pogledu prišli ob pamet.

Jeden dragoncev se sleče in stopi v vodo; dvajset drugih ga posnema, a zboje se deroče vode. Nekateri se hočejo rešiti, a zastonj, jeden za drugim tone v valovih reke Mense. Častniki jih rotijo, nihče ne uboga.

III.

V tej zmešnjavi se prikaže iz hoste star kmet ter vpije z močnim glasom: »Brod je tukaj!« Slišijo ga; od ust do ust se čuje: brod je tukaj!

Obupali so že in zdaj obkolijo kmeta, pogum se jim vrača. Poveljnik ga praša: »Odkod prideš?«

»Doma sem iz tega kraja.«

»Ti si nas sledil v hosti!«

»Da!«

»Ali sam?«

»Sam.«

»Kje je brod?«

»Jedno miljo od tukaj,« in pokaže nazaj.

»Prešli smo ga!«

»Da.«

»Ali si vedel, da je most razdjan?«

»Da.«

»Za kaj nas nisi opozoril?«

»Potrebno je bilo.«

»Kako to?«

Starček razlaga, da so preganjani, nemški konjiki so tri ure za njimi; ako bi se bili pri brodu ustavili, bi bilo pomenilo, da se lahko črez pride in preganjalci bi jih bili naprej zalezovali. Nujno je bilo toraj, da gredo naprej; stopinje se bodo poznale. Nemci bodo dolgo iskali, kod so Francozi prešli.

»Res je«, reče poveljnik, »vodi nas!«

Težavna je bila pot nazaj, vendar naposled so le prilezli do broda.

Uro kasneje že gredo beguni črez reko. Voda jim seže do vratu. Ko je zadnji na drugem bregu, seže poveljnik starčku v roko zahvaljevaje se.

»Z Bogom«, odgovori kmet ter počasi odhaja. Na oni strani Mense se zgubivajo vojaki v megli. Zopet je vse tiho. Ob reki koraka seljan o rosnj travi. Nakrat obstane. »Ali so že tukaj?« Na cesti se prikažeta dva eskadrona ulancev. Kmet se hoče v gošči skriti, a zapazijo ga nemški vojaki. »Hoj, mož!« »Stoj!« Primejo ga in peljajo ga pred nemške častnike. Poprašujejo ga, a on se hlina neumnega in gluhega. Nič jih ne razume, nič ne vé, nič ni videl.

»Nikar se ne mudimo«, zakliče jeden častnikov, takoj bode govoril, če bomo hoteli. »Stopaj naprej!«

Spodtikajoč se teče starček pred konji. Včasih pade, a suroveži zbodejo ga s sulico, da zopet vstane.

»Skakaj Francoz!« reče se mu vojaki. Kmetič teče, teško diha, sape mu zmanjkuje, pade, toda zopet vstane, ker gre mimo broda. Dve sto metrov za njim, pade onemogel, bled.

»Počasi! veli častnik — ti pa naprej!« Pridejo k fowiskemu mostu. Nemci so vedeli, da je razrušen; tu se zgubijo tudi sledovi, naprej videti ni nobenih znamenj. —

Pod mostom gotovo ni broda? Častniki se posvetujejo, starček se smehlja.

Premotili so nas, nazaj so se vrnili, obrnimo se, svetuje jeden. Drug meni, da ne bodo mogli ničesar spoznati, ker so brod sami prešli, le kmet bode vedel, kje je. No starček ne vé nič.

»Bodemo videli, v vodo dedec!« vpije poveljnik. Revež mora sam meriti vodo. Uda se osodi, stopi v reko po mirnem bregu. Voda mu seže do kolen, do vratu — a on gre dalje.

»Vrni se. Broda ni tukaj, moramo se vrniti.«

Vsakih sto korakov mora starček v vodo, Nemci ga dobro opazujejo; toda on zgubi vselej tla, opoteka se in vrača se s trudom. Dvomiti ni mogoče, voda je globoka.

IV.

Mnogokrat je moral starček v vodo, dokler niso prišli do broda. Ves je premočen, trese se, in gleda na ono stran vode. Tisti, ki jih hoče rešiti, so komaj tri milje oddol; ako on pokaže brod, so izgubljeni.

»V vodo!«

»Ne morem več!«

»Še bolje. — Kje je brod?«

»Ne vem.«

»Toraj v vodo!«

Uboga. Bolj ko gre naprej, bolj vpogiba noge, da potrdi sovražnike v misli, da je voda globoka. Voda ni globji. Zopet se upogne, ter se ozre nazaj. . .

»Naprej!« Še bolj se skrči in gre, voda mu seže do brade, ulanci se smejejo.

»Naprej, naprej!« Mož skrije glavo v vodo, ulanci ga pa le naprej silijo.

Na trdnih tleh je stal, ne potrebuje družega, kot da se po konci postavi, toda on tega ne stori, kajti če bi to storil, so v trenutku nemški vojaki čez vodo in njegovi rojaki francoski ranjenci so v nevarnosti, da jih ti vjemó. Raje je prostovoljno vtonil. . .

»Tukaj še ni broda, reče poveljnik, toda starec je tudi mrtev.«

Nemci gredo prevarjeni naprej; po vodi pa plava truplo moža junaka, ki je prostovoljno daroval svoje življenje za svoje vojake, ter z lastno smrtjo rešil svojim življenje!

Podoba iz življenja.

(Dalje.)

Pustna veselica pred 13 leti.

Dne 18. februarja t. l., steklo se je 13. let, kar so v Monakovem priredili dijaki maškerado na pustni večer. Verni ti gospodiči niso bili, to se pokazali tudi pri tej veselici. Samo ob sebi se ume, da so bili namreč oblečeni v obleki kapucinov ali frančiškanov; toda namesto jagod pri rožnem vencu imeli so majhne klobasice nabrane in privezane na obleki. Časopis »Kneipzeitung«, posejan z vsakovrstnimi burkami in z zabavljanjem zoper sv. cerkev, ki je nekoliko dnij pred omenjeno veselico izšel, priporoča med drugim tudi to: Za bližajoče se praznike! Primerno darilo! Opozarjamo vse na našo zelo bogato zalogo rakev (mrtvaških trug) — od priproste do najkrasneje rakve, vse se dobi! Postrežem lahko vsakemu. — Za istočasno umrli zakonski par imamo rakev po naročilu; prosimo, da se za večje družine takoj 12 komadov naroči, ali tudi le 6, ker damo potem povrhu; tudi služijo v sili naše rakev kot kras v dvoranah. Mrtvaški Petelin, izdelovatelj rakev. Pokopališne ulice.

Večkrat smo že slišali, da Bog ne pripusti, da bi se kedo iz resnih stvari, kakor je grob in smrt, norčeval. Zgoraj-imenovani dijaki in drugi vedeži, kateri so rakev kar 12 ali 6 komadov skupaj prodajali, še slutili niso, da bo čez nekoliko dnij za njih same treba naročiti rakev. — Pri vhodu v dvorano stala je koča,

kakoršno imajo Eskimi (prebivalci na severu) in v nji je ležalo dvanajst Eskimov, v kožuhih oblečenih. Okoli polu 12 ure pade sveča v Eskimovi koži raz mizo na nekega Eskima in v hipu je bil v ognju; plamen se vedno bolj ovija njegovega života, kakor divji leta po dvorani; en trenotek in že so mislili navzoči, da ga ne bo več. Prestrašeni Eskimi zbeže iz koč, bežijo za onim, in skušajo gorečo obleko na njem pogasiti. Pri tem pa se je prijemal ogenj njih obleke, da so v trenutju bili vsi v ognju. Vseh dvanajst Eskimov je gorelo in so v groznih bolečinah stokali. Že dopoldne bili so od onih dvanajstih štirje takoj mrtvi; trije pa so popoldne v neznosnih bolečinah umrli. Nesrečneži so bili takoj v bolnišnico odvedeni. Pomoč je bila sicer naglo tu, ker so bili ognjegasci v dvorani in so za vodo takoj preskrbeli, toda kaj, ker se take tvarine, ki rade goré, z lepa ne dajo pogasiti. Ko se je začul klic: »Ogenj«, je nastal velik nemir med gledalci. Vse se je drenjalo k vratim. Nekateri so klicali godbo, in godba je res svirala naprej, na kar je bilo ljudstvo nekoliko pomirjeno misleče, da sedaj ni več nobene nevarnosti. Nesrečni Eskimi begali so kakor brezumni po dvorani in iskali vrat. Drugi so bežali po stopnicah na galerijo in zopet nazaj, zopet drugi popadali nezavestni na tla. Obraz nekega Eskima bil je tako od ognja popačen, da ga ni bilo mogoče pogledati. Eden je bežal po dvorani k vratom, toda pri izhodu zgrudil se je mrtev na zemljo. Mnogi so še pravočasno prihiteli na dvorišče, kjer so jim ondi ognjegasci hitro raztrgali gorečo obleko raz život in jo z vodo pogasili. — Jeden leži tu, drugi zopet tam, vijoč se v groznih bolečinah, na zemlji; ondi leži moški v ženskem oblačilu z otrokom naročji. Dva sta poskakala iz okna navzdol, jeden je stal pri vratih in prosil pomoči; toda zastoj, mrtev se zgrudi na tla. Plamen, ki se je prijel njih obleke, je v kratkem segel do života, in jim je velike bolečine napravil po vsem telesu. Ves ta dogodek pa je trajal k večjemu eno minuto. Videli so ga toraj le oni, ki so bili v bližini izhoda, drugi pa o nesreči še slutili nismo.

Na eskimovi koči je bilo nabito oznanilo, ki se je tako-le glasilo: »Danes bode še velik smeh in krohot, kakoršnega še ni bilo! Toda, Bog je tako hotel, da se ni to zgodilo. Izkušeni zdravniki so se čudili rekoč, da take vrste bolezni v svojem življenju še niso lečili: žile so se jim namreč tako posušile, da je bilo v njih komaj par kapljic krvi. Pogled na mrtvece, ležeče v mrtvašnici, je bil strašen in vtis grozopoln. Obličja posameznih mrtvecev bila so tako ožgana, da jih ni bilo moči spoznati. Uzrok temu so bile najbrže goste lasulje, katere so mladeniči imeli na glavi.

Ko so na pokopališču pogrebci za gospodom dekanom zadnji očenaš izmolili za duše umrlih, izpregovoril gospod dekan med drugim naslednje besede: »Pač res stojimo tukaj z usmiljenim srcem nasproti umrlim, a resni in strogi moramo sami proti sebi biti. Nenadni plamen, kateri je usmrtil te, spominja nas na ono roko, ki je zapisala na steno v obednici babilonskega kralja

besede: Mane! Tekel? Phares! (t. j. sešteti so ti dnevi, stehtan si bil na tehtnici in prelahhek si bil najden).

Tak pretreslji vslučaj nam mora biti v svarilo, da sami sebe vprašamo: Kaj pa jaz, ko bi bil tehtan na tehtnici? Ali bi morebi jaz ne bil tudi prelahhek v dobrih delih? Ko bi ljudje večkrat pomislili, kaj je v resnici konečni cilj našega življenja, čemu da smo na svetu, ne bi bilo toliko slučajev nesrečne smrti! Na svetu vlada sedaj razbrzdanost in ona breskrbna površnost, kakor bi bilo življenje le igra za slepo srečo. In ljudje so tako slepi v svojih strasteh, da ne vidijo, kako krvavo jim je potreba biti resnim in pametnim tudi v predpustnem veselju. Res, dopuščeno je razveseljovati se v enem času ali treba se je zdrževati vsega, da se ohrani dobro ime in pa strah pred Bogom, najvišjim sodnikom.

6. Stotnik »saperlot«.

V malem francoskem mestu živel je star vojak, postaven mož, belih las in dolgih brk, polno brazgotin po obrazu, ki so značile da je bil v marsikateri bitki. Ko je prihajal ob nedeljah in praznikih v dolgi do vratu zapeti suknji, na kateri je visel križ častne legije, pobožno v cerkev, so ga njegovi rojaki prijazno pogledovali. Vsi so ga imeli radi, kajti pomagal je z besedo in dejanjem kjer in komur je le mogel. Ako je pa kak tujec prišel v mesto in vprašal, kdo da je stari mož, dejali so mu: To je stotnik »saperlot«. Seveda se je vsakdo temu čudil in če je vprašal, kako pride stotnik do tega imena, peljali so radovednega tujca koj k stotniku samemu, ki je rad svojo povest vsakomu povedal za vzgled in svarilo.

»Posebno mlad, kakor vidite«, tako je dobri stotnik vedno pričel svoje pripovedovanje, nisem več. Ko je l. 1792 se vnela ona velika vojska, bil sem 18 let star. Imel sem vročo kri in glavo polno tedanjih nazorov. Priznati moram, da sem bil precej zanikern in sem komaj v Boga veroval, dasi se je moja mati prizadevala me bogoljubno izrediti. Vkljub temu so me imeli tovariši radi. Poleg drugih napak imel sem tudi to, da sem grozno preklinjal. Bil sem z Napoleonom v Španiji, Italiji, Egiptu in Rusiji, bil sem pogosto ranjen in sem zopet ozdravel. Ko sem postal mož, jel sem se tudi lepše vesti, pa klet sem še vendar rad. Imenovali so me za častnika in bil bi lahko še kaj več. Pa moji predstojniki spodtikali so se nad mojim surovim razsajanjem in me niso pustili višje. Postal nisem več ko stotnik, kar sem tudi za vedno ostal. Ko se je l. 1815. sklenil mir, zapustil sem vojaški stan in se podal v pokoj v to mesto.

Nekega dne prišel me je gospod župnik obiskat. Urno se obrnem v sobi, da bi gospoda dostojno pozdravil, a v tem hipu pade mu pipa na tla ter se razbije radi česar sem jaz prav krepko zaklel. Gospod župnik delal se je, kakor da ne bi slišal, in je dejal: »Dobro jutro, gospod stotnik! Ko ste se v moji župniji naselili, niste me obiskali, zato sem moral jaz k vam priti.«

Nato sem odgovoril: »Duhovnov jaz ne morem trpeti; nikoli jih nisem mogel, zdaj sem pa tudi preslab, da bi se spreobrnil. Ko nato župnik reče, da je ravno iz tega vzroka prišel, pokazal sem mu grozno kolneč vrata. Vkljub temu je drugi dan zopet prišel. Skoraj bi ga bil zagnal iz sobe. Toda mirno reče oni:

»Včeraj ste bili slabe volje, gospod stotnik; hotel sem le videti, če ste danes kaj boljše.« Ta hladnokrvnost me je osupnila in rekel sem: »Gospod, če že po vsi sili hočete z menoj govoriti, bodi vam. Samo ta pogoj stavim, da o vaših cerkvenih stvareh nikdar ne govorite. Potem bodeva govorila.«

»Velja«, pravi župnik. »Vi mi dovolite za razgovor vsak dan jedno uro.«

Da vam po pravici povem, ni mi bilo posebno prijetno vsak dan jedno uro pogovarjati se, kajti včasih mi je bilo silno dolgčas. Z gospodom župnikom sva se kmalu sprijaznila in jedna ura njegovega obiska postala mi je kmalu prekratka. Pogosto se je jedna ura spremenila v dve, tri. Zvečer pa sem šel mesto v kavarno, še k njemu, kjer mi je čas vedno hitro potekal. Gospod župnik je zvesto držal svojo obljubo in ni nikdar kaj govoril o veri. Ravno tako jaz svoje navade nisem opustil, ampak preklinjal sem kakor po taktu. Nečega večera imel sem pri igri strašno smolo. Vedno več sem zgubljal, jezen sem bil in klet sem še hujše ko navadno. Tedaj me gospod župnik pogleda in pravi: »Jaz sem vam dal obljubo in sem jo tudi držal; ali bi ne hoteli tudi vi nekaj meni obljubiti?«

»Kaj pa?« vprašam jaz.

»Nič več ne preklinjati!« — »To je nemogoče«, pravim nato. »Že več ko štirideset let imam to navado in je ne morem več opustiti.«

»Prav rad verjamem«, zavrne me častitljivi mož, da je to težko; toda mislite li, da je zame lahko dan na dan z vami občeovati pa o veri ne govoriti, dasi ste je potrebni ko ptica zraka ali riba vode? Ako vi kolnete, govoril bodem jaz o Bogu.«

Dobri župnik zamogel je z menoj narediti, kar je hotel, tako me je imel v oblasti. »Hočem vam pokazati«, dejal je dalje, »da nisem tako črn, kakor se kaže. Dovolim vam, da v prihodnje, ako hočete, kako prav mastno kletvico izustiti, vsakokrat rečete »saperlot.« — »Velja, gospod župnik«, dejal sem jaz. — »Toda, gospod stotnik« govoril je še, »če vi vaše obljube ne držite, mene tudi moja ne veže.«

Kmalu sem videl, da me je župnik prekanil. Vsak dan sem pozabil nedolžni saperlot, in nato moral sem pridigo poslušati, ker je bilo tako zgovorjeno. Njegove besede pa mi kmalu niso bile več zoprne, ampak rad sem jih poslušal. Kmalu sem bil popolnoma spremenjen, uvidel sem lepoto svete vere, in po cele ure sam poslušal svojega prijatelja. Nedolgo potem sprejel sem čez toliko let zopet sv. zakramente in bil sem ves srečen. Od tedaj pa redno opravljam svoje verske dolžnosti. Namesto da bi klet, poslužujem se besedice saperlot, kedar si hočem jezo ohladiti in me zato tudi imenujejo stotnika saperlot!«

Gospodarske in obrtnijske stvari.

Sol. — *Vzajemno podporno društvo.* Iz Trnovega pri Il. Bistrici. — Jako ste nam ustregli z naznanilom v zadnji številki Domoljuba, da nam skoraj pride živinska sol. Le to nam ni všeč, da je Notranjci v Bistriškem kraju še ne dobimo, a poudarjati moramo, da smo je pri nas ravno tako nujno potrebni, kakor Dolenjci v Suhi Krajini. Zakaj, hočemo povedati. Znano je, da so po naši dolini močvirna tla in je zato seno odtod zlasti za goved prav malo prida. A senožeti pa je malo. Letos pa se je sploh sena pri nas prav pičlo spravilo. Zato se nam nikar ne čudite, če naši živinorejci priboljška živini komaj čakajo. In zato ni čuda, če smo sporočilo, da pride sol, veseli in hvaležno sprejeli. Le eno prošnjo imamo, to pa splošno, da bi jo po Trnovsko-Bistriškem okraju prav kmalu delili. Če kdaj, velja nam zdaj izrek: Dvakrat da, kdor hitro da. Zato se prav toplo priporočamo vplivnim gospodom, da nas prej ko prej postavijo na vrsto.

Živahno so začeli naši kmetovalci povpraševati po »Vzajemnem podp. društvu« v Ljubljani. Kdo ne ve, kako imenitno je denarno vprašanje za vsakega zlasti za kmetovalca v današnjih razmerah. Kako bi vodil gospodarstvo, da ne propade? Gotovo je nujno treba, da varčuje skrbno s tem, kar ima in kar skupi. Če pa

vendar pridejo potrebe ali te pritiskajo, da izplačaj doto, kam se boš obrnil? Do denarnih mogotcev ali do bogatih hranilnic? Prav, v hranilnicah leži mnogo denarja. A malemu posestniku ga je težko dobiti. To sprevidel je že marsikateri kmetič. Koliko potov, koliko stroškov okrog notarjev, advokatov, preden je prišel do potrebnega posojila? Povem le par dogodkov. Posestnik malega zemljišča iskal je 400 gld. na posodo iz hranilnice, da je izplačal bratu doto, a potrošil je 40 gld., preden je posojilo prejel. Drugi prosil je 300 gld. posojila iz hranilnice, a dobil jih je se-le, ko so mu notarski in drugi stroški narastli na 50 gld. Kaj ne je grenka ta dobrot in lahko vzame skrbnemu kmetovalcu vse daljno veselje do gospodarstva. Kdaj bo plačal dolg, saj so že obresti velike? — Kje torej in kako boš prišel pridni kmetovalec ali obrtnik v stiskah do potrebnega denarja. Čuj: v Ljubljani so modri in za blagor ljudstva vsi goreči možje ustanovili blagajno, imenuje se »Vzajemno podp. društvo«. V to blagajno pridni kmetovalci obrtniki in delavci že denar shranjujejo ali pa si ga iz nje izposojujejo. Morda potrebuješ, dragi bralec, ravno sedaj posojila? Dobro. Daj se upisati. Ni ti treba niti posebnih potov niti veliko stroškov kakor jih imaš drugod. Plačal bodeš 1 gld. upisnine 2 gld. za en mesec naprej pa

imaš pravico dobiti 200 gld. predujema ali posojila. Seveda mora vsakdo dati varstvo za denar ali instabulacijo na posestvo ali zavarovalnico ali pa poroka. Z nizkimi plačili 78 kr. na teden ali blizu 3 gld. na mesec pa si v 7 $\frac{1}{2}$ leta izbriseš dolg z obrestmi vred in dobiš še nekaj denarja kot obresti nazaj. Kje ti dajo več obresti če hočeš hraniti, kje nakladajo manj, če želiš posojila? Če pa hočeš varčevati storiš ravno tako in v 7 $\frac{1}{2}$ leta ti izplačajo 200, 400 gld. itd. skupaj z obrestmi vred, toliko več, kolikor več deležev si imel.

Posteni kmetovalci, obrtniki in delavci, to društvo je nalašč za vas ustanovljeno. Pristopajte torej v obilnem številu! Mi pa ti kličemo, vrlo društvo: procvitaj, večaj se in rasti od dné do dné v korist obremenjenemu našemu ljudstvu in blagoslov božji naj spremja tvoje delovanje! Kdor hoče društvu pristopiti, piši na naslov: V z a j e m n o p o d p o r n o d r u š t v o v L j u b l j a n i .

Kaj je storiti z drevjem, katero je sneg poškodoval? Prvi jesenski sneg je marsikje naredil pri sadnem drevju precej škode. Da se škoda kolikor mogoče zmanjša, naj se ravna sadjerejec po sledečih pravilih:

1. Na drevesih, na katerih so večje ali manjše veje popolnoma odtrgane, morajo se rane s kakimi ostrim orodjem gladko obrezati in s smolo ali z drevesnim voskom tako dobro zamazati, da zrak ne more do rane, in se dobro obvezati. Take veje pa, katere so sicer od debela odtrgane, vendar se jih še velik del drži debela, morajo se prav previdno zopet k deblu tako privezati kakor so poprej rastle, in rana se mora obvezati in zamazati.

2. Ona drevesa pa, na katerih je več vej samo poškodovanih in ne od debela odtrganih, morajo se lepo obrezati, kakor se to večkrat zgodi, kedar hočemo kako drevo pomladiti.

3. Ako bi sneg ali pa vihar velika drevesa s koreninami izruval, naj se nikar, tako drevo ne zavrže. Previdno naj se vzdigne in dobro podpre, in zopet bode rastlo. Ker se ukoreninjena drevesa v zmrzli zemlji ne morejo lahko okopati, naj se s tem delom počaka, dokler se zemlja ne odtaja. Do tistega časa naj se pa korenine dobro pokrijejo z prstjo in slamo, da ne pozebejo in se posuše.

Vrinar.

Pijača za živino. Da se bode živina dobro redila in zdrava ostala, mora se ji razun zadostne in zdrave hrane tudi vode med jedjo ponujati in piti dajati, kolikor le hoče, naj se uže krmi s suho ali pa z zeleno krmo. Tudi ovce in koze morajo dobivati zadostno čiste vode, da ostanejo zdrave. Kedar je živina potna, se ne sme napajati. Molznim kravam je dobro dajati mlačne vode kateri je primešano nekoliko ržene ali ječmenove moke. Moka se z vrelo vodo popari, nekoliko osoli in toliko mrzle vode prilije, da je mlačna. Vroča pijača pa živini močno škoduje.

Namakanje travnikov. Mpgi posestniki imajo svoje travnike v obližji potokov in bi lahko napeljali vodo na travnike. Naj tega nikar ne zamude. Po pra-

vilnem namakanji se jim bode pridelek jako pomnožil. Kdor hoče svoje travnike namakati, naj skoplje jarke po travniku tako, da bode lahko na vse strani vodo enakomerno razpeljal. Vsako jesen in vsako pomlad naj jarke očisti, mišje in krtove rove zamaši. Kar se tiče časa, kdaj namakati, pomniti je tole: meseca januarija naj se nikoli ne spušča voda na travnik, meseca februarija pa le pri bolj toplem vremenu. Kadar začne trava rasti, spusti se naj zopet nekoliko vode na travnik, toda le toliko, da je travnik dobro vlažen. Meseca maja in junija sme ostati voda samo po jarkih, ne pa čez travnike. Iz jarkov dobiva trava dovolj vlage. Kakih 14 dni po košnji se pa zopet obilno vode spusti na travnik. Po drugi košnji naj se do poznojesenskih mrazov travnik vedno dobro namaka. V mrazu namakati ni dobro, ker voda zmrzne pod ledom, pa poginejo marsikatero trave. Travnike na peščeni zemlji je treba obilneje namakati, kakor one na ilovnati zemlji. Da bode pa namakanje imelo pravi vspeh, je treba travniku tudi gnojiti. Najbolji gnoj za travnike je takozvani mešanec. Mešanec se dela, ako se raznovrstne stvari kakor smeti, plevel, snje, prst, pepel itd. na kup mečejo, večkrat z gnojnico polijejo in premečejo. Kdor nima pripravljenega mešanca, naj vozi po zimi gnojnico iz hlevov ter jo naj poliva po travniku. Trud se mu bode obilno poplačal.

Zakaj včasih svetilnice slabo goré? Največkrat je temu vzrok vlažen stenj (toht). Ako se stenj napije mokrote, predno ga denemo v svetilnico, ne more vleči olja, zatorej tudi luč slabo gori. Predno denemo toraj stenj v svetilnico, ga moramo dobro posušiti pri peči, da gre iz njega vsa vlaga.

Kdor misli pomladi **saditi sadno drevje**, naj naj ne zamudi uže mesca februarija skopati zadosti prostornih jam, da bode mraz še nekoliko razkrojil in razrahljal prst.

Kako se poskusi surovo maslo, je li pravo ali ne. Sumljivo surovo maslo namaži prav tenko na kos belega papirja, ga zvij in sežgi. Ako je bilo surovo maslo čisto, razvija se prijeten vonj, ako pa je surovo maslo s kako zivalsko mastjo pomešano, tedaj smrdi po žganem loju.

Domači svetovalec.

1. Koliko čebelarških društev je na Štajerskem oziroma v Avstriji? Gosp. M. Fr. pri sv. Trojici.

Za Vaš namen bi zadostoval list »Bienenvater«, kateri izhaja na Dunaju in je glasilo čebelarških društev po Avstriji, velja za celo leto 2 gld. Obrnite se tudi do gg. Klein in Kovača v Ljubljani, da Vam postrežeta še z listom »Slovenski gospodar in sadjerejec.« V kupčijskem oziru pa pišite v Višnjo goro na Kranjskem, kjer sloveč čebelar g. Rošič izdaja »Imkers Rundschau«, 12 štev. velja gl. 1.50. Vse druge knjige za to stroko Vam rada preskrbi »Katoliška bukvarna« v Ljubljani.

2. Zakaj je pri nas mnogo prešičev tkraštih. Gosp. I. v B.

Vaše mnenje je pravo: »grda navada, vse pomije spravljati po zimi in je po letu pokladati plesnjive in gnile prašičem«, je kriva temu zlu, in sicer se tudi premalo pazi na zagrebljenje ikrastega mesa, kar siri to bolezen. Priporočamo Vam največjo snago v hlevih.

3. Kaj bi bilo pri nas umestnejše ustanoviti: Katoliško bralno društvo, ali katoliško politično društvo? Več gosp. po želji.

Za manjše kraje je primernejše katoliško bralno društvo. Sploh pa je ravnati po različnosti krajev.

4. Kako se spozna pravo vino od ponarejenega? Gosp. Janca K. v Celju.

Le kemiška analiza zamore določeno dokazati, ali je vino pravo ali ponarejeno, vendar pa se zamore s

priprostim opazovanjem vsaj primerno razločiti pravo vino od ponarejenega. Osobito dostavek spirita zamore količkej izveden človek spoznati, če vlije nekoliko vina na dlan in drgne dlani toliko časa, da se posuše, potem pa jih prinese pod nos, kateri pové, jeli spirit dodjan vinu. Prav lahko pa je pri črnem vinu spoznati ali je naravne barve ali pa umetno pobarvan, kar se pri ogerških vinih pogosto najde. Treba je vzeti kos navadne krede in ga na gladko porezati. Na to gladko ploščo se kane nekoliko kapljic vina; ako je madež višnjev, je vino naravne barve, ako pa je madež svitlorudeč, kaže to, da je vinu dodjan fakoin, kateri vino močno barva pa nezdravo dela.

Razne novice.

(Duhovske spremembe.) C. g. Josip Preša, župnik na Pečah, je imenovan za župnika v Ovsibah, č. g. Matija Erzar, župnik na Golem, za župnika v Selcih. —

(Deželnega glavarja O. Detela) je trska občina Rateče pri Zidanem mostu izvolila častnim občanom.

(Davki na Kranjskem.) Letnemu poročilu deželnega odbora povzamemo, da je kranjske dežela l. 1892. plačala vseh cesarskih davkov 1,550.985 gl. 16 $\frac{1}{2}$ kr., vseh priklad pa 783.954 gl. 48 $\frac{1}{2}$ kr., torej vsega davka s prikladami vred 2,334.939 gl. 65 kr. Vsled uim se je davkov in priklad odpisalo 34.174 gl. 28 kr.

(Dolenjska železnica) je v mesecu decembru l. l. prepeljala 15.836 oseb in 12.020 ton blaga, med tem je bilo za 8825 ton premoga. Dohodkov je bilo 32.134 gl.

(Iz Idrije.) dne 25. januarja 1894: Naša »Katoliška delavska družba« priredila je pretečeno nedeljo zabavni večer z godbo in igrokazom: »Iz nove ère.« G. Brus, Medved in Peternel igrali so jako spretno, upamo si željo izraziti, da bi nas večkrat razveselili z enakimi dramatičnimi prizori; pa tudi mladi naši muzikaši nas bodo gotovo še večkrat z lepo ubrano godbo kratkočasil; le marljivo naj se vezbajo na svoja godala; kolikor večji trud, toliko pristréniše je veselje za sviralce in poslušalce. — Olajšanega srca pa smo že mislili zabeležiti radostno vest, da nas je vročinska bolezen zapustila, toda prav je bilo, da se nismo pre naglili. Mesec januarij bil je lani najstrašnejši, letos pa se nam je videlo, kakor da nam hoče novo leto zaželenega zdravja prinesiti, toda kar bliskoma se je zabrnilo in novih žrtev tirja neusmiljena bolezen. Pred šestimi dnevi bil je premožni in spoštovani meščan gosp. Janez Stajer ml., brat gosp. metliškega notarja, še vesel in zdrav, a sinoči mu je pristigla nit življenja bela žena. Ravno to noč rešila je groznega trpljenja tudi spoštovanega delavca Leopolda Kašpirca; pred pol letom poškodoval si je roko pri delu, jela mu je otekati, iskal je zdravja tu in tam, tudi v Ljubljano se je podal, toda bilo je že prepozno; vsa roka mu je silovito otekla, odgnjila sta mu dva prsta,

pa udan v božjo voljo prestal je najhujše muke. Naj v miru počiva! — Da bolezen pritiska res hudo, bodi v dokaz navedeno dejstvo, da je prišlo danes do šeste ure zvečer 35 receptov v lekarno; pa tudi do 40 in še nekoliko čez jih prinesó včasih.

(Novice s Kranjskega.) Dne 15. t. m. je odšel iz Metlike pri ljubljani in zelo delavni kapelan gosp. Janez Zabukovec na novo službo k Sv. Krizu. Blagi gospod ostal bo v Metliki v dobrem, hvaležnem spomnu. — Na Colu se je 17. t. m. obesil 72letni Jakob Furlan, poprej že dalje časa bolan na umu. — Burja je bila sredi tega meseca silno huda zlasti po Vipavskem in na Krasu, kjer je gospodarjem pri hišah napravila veliko škode. — Savski most v Radečah pri Zidanem mostu se le počasi dela; če bo šlo tako še dolgo, ljudje ne bodo čezenj hodili. — Na Robu je 14. t. m. umrla reva Penkočkova v 95. letu. Imela je lepo a redko lastnost, da je bila za vsak dar zelo hvaležna. — Sliši se, da v Vel. Laščah snujejo novo kmetijsko podružnico; nekateri so zoper to, češ, da bi se s tem škodovalo dobrepoljski podružnici. Dobro, a zeleti je, da pa dobrepoljska tako marljivo deluje, da bodo tudi udje z njo zadovoljni. — V Ljubljani so osnovali hvalevredno društvo, ki bo skrbelo zato, da se napravi hiša za zapuščeno in sprideno šoli odraslo mladino. — Semenj sv. Pavla v Ljubljani je bil zelo obiskan. Tudi živine so mnogo pripeljali, cena je bila precej visoka, vlasti pitana živina se lahko prodaja zato, ker ljudem manjka klaje. — Poročil se je 20. januarja v franciskanski cerkvi v Ljubljani gosp. Alojzij Vodnik z gđc. Ivanko Pogačnikovo.

(Misijon v Hotedriici.) Poroča se nam: V tukajšnji župniji obhajal se je misijon od dne 14. do 21. januarja t. l. Vrdil ga je z navadno gorečnostjo preč. gospod Franc Doljak iz Jezusove družbe. Imel je vsak dan tri govore. Fara hotenska ni imela še do zdaj sreče udeležiti se obilnih milostij misijona. Tekom 28 let se je tu marsikaj ustanovilo. Letu 1865 prišel je semkaj gospod Franc Rihar ter najdel župnijski dvorec in farno

cerkev v jako žalostnem, zapuščenem stanju. Zaupajoč na Boga in pomoč svojih faranov sezidal je najprej lep, prostoren župnijski dom. Leta 1869—1870 pa je sezidal popolnoma novo farno cerkev, ki se more imenovati ena najlepših na Notranjskem. V hvaležnem spominu je ostal rajni gospod Rihar tukajšnjim faranom zaradi svojega trudapolnega delovanja! Ker je mnogo faranov izreklo srčno željo svojemu duhovnemu pastirju, da bi imeli misijon, ustregel je tukajšnji župnik č. g. Ivan Sakser njih želji ter povabil po vsem Slovenskem dobro znane gorečega misijonarja g. Doljaka, ki že deluje v misijonih od l. 1864. — V nedeljo presv. Imena Jezusovega zjutraj ob 1/2 7. uri pričelo se je sveto poslovanje. Ljudstvo domače se je udeleževalo ves čas misijona s toliko gorečnostjo, da se temu ni mogel načuditi gospod misijonar. Prostorna cerkev bila je vedno polna in tudi od sosednih farâ je rado hitelo ljudstvo semkaj, ter z velikim veseljem poslušalo tehtne in pretresljive govore gospoda misijonarja. Pristrâna hvala gg. duhovnim so-bratom za obilno pomoč v spovednici! Njim, kakor vsem dobrotnikom naj mili Bog poplača ves trud stoterno! Preč. gosp. Doljaku pa tukajšnji farani izrekajo pristrâno zahvalo za ves njegov obilni trud, ki ga je imel v teh dnevih na priznici in v spovednici ter prosijo Boga, da še mnogo let izvršuje v čast božjo in izveličanje duš svoje apostolsko delovanje.

(Izpod Ljubelja). Sv. Anška dolina je dobila pošto. S 1. februarjem bode pričelo novo poštno osobje svoj posel. Čujemo pa, da se bo v tej novi pošti vozilo izključno le nemško, da bo celo poštni voz baje krasil le »nemški napis«. Neverojetno je skoraj, utegne pa le res istina biti; pod Ljubeljem je sedaj res vse že mogoče! In vendar! Sv. Anška dolina, koliko germanskih arc pa bije v tvojem osrčju? Prebivalcev šteješ skoraj 800; po vseh teh pretaka se slovenska »rovčarska« kri; le petorica priseljenih nemških glav tu dela izjemo. Ti jedini kramljajo po »švabsko«, in tem na ljubo naj bi bil domač slovenski jezik na pošti zavržen, pozabljen?! Tem na ljubo naj bi slovenski rovtar ugibal izključno nemški napis na poštne vozu? Ne, ne! to ni verjetno! — to ne more in ne sme biti! Stoj Mihel! — ne moremo! Vendar »vederemo«!

(Iz Črnega Vrha.) V Črnem Vrhu pri Idriji se snuje gasilno društvo. Potrebno je pač tako društvo za ta kraj, ker dosedaj ni v celi občini prav nikakršnega gasilnega orodja. Najbližja brizgalnica je v Idriji, kamor je pa po cesti skoraj 3 ure. Gasilno društvo bode moralo pred vsem skrbeti za gasilno orodje.

(Iz Studenca na Krškem), dné 17. januarja. Danes smo tu materi zemlji izročili truplo neoženjenega 68letnega Jerneja Lisca, posestnika pri Sv. Primožu in cerkvenega ključarja ondotno podružnice. Pogreb je bil veličasten. Spremljevalo ga je šestero čast. gosp. duhovnov. Cerkev je bila polna, da natlačena vernega ljudstva iz domače in sosednih župnij. Pri kapelici pod cerkvijo, kamor mu je šla naproti duhovščina, zapeli so mu domači cerkveni pevci žalostinko: »Blagor mu, ki se spočije« in pred pokopom: »Jamica tiha«. V cerkvi je gorelo

na lestencih, katere je on zadnje leto daroval, trideset sveč. Domači gospod župnik je v kratkem nagovoru v cerkvi pokojnega zbranemu ljudstvu priporočal v molitev in blag spomin. Zakaj? Bil je rajni kmetijskega stanu, a nenavaden cerkven dobrotnik. Razves neznatnih darov je zapustil vse premoženje naši župnijski cerkvi Matere Božje brezmadežnega spočetja z namenom, da se sezida mesto sedanje premajhne nova cerkev, posestvo pa je izročil podružnici Sv. Primoža. Poročalo se je že lansko leto, koliko je storil rajni v božjo čast. Zadnje dni je velikodušno obdaroval s svojima še živečima sestrama sosedne cerkve. Naj blagi nepozabni dobrotnik počiva v miru!

(Bolezen.) Z Radovice. 19. januarja. Legar — tu pravimo vročinska nevolja — nas muči od avgusta minolega leta, torej že šesti mesec. Pa le domačo vas Radovico ljubi ta nadležni gost. Zbolé večinoma šolski otroci in odrasla mladina med 15. in 18. letom. Pet do šest tednov leži bolnik, potem okreva, vstane, se vé slaboten, da je kaj. Županstvo je na dotično mesto javilo o bolezni. Orožniki so dobili nalog pozvedeti o uradnem naznanilu, a zaželeno zdravniške pomoči ni. Zdravimo se sami z upanjem v božjo pomoč in s potrpežljivostjo, pa ne brezuspešno. Umrl je dosedaj le mlad mož, ki je lanski predpust kot ženin stal pred altarjem; zdaj počiva na pokopališču. Nekoliko dnij na to se je zetu kot sosed k večnemu počitku pridružil njegov tast.

(Bolniški troški v tujih bolnicah.) L. 1892. je bilo kranjskih domačincev v tujih bolnicah zdravljenih 3951, za katere je dežela plačala oskrbnih stroškov 79.746 gld. Največ stroškov se je nabralo v tržaški bolnici, namreč 18.357 gld., v obeh zagrebskih 15.832 gld. itd.

(Žgane pijače). Pri samostojni nakladi na žgane pijače je dežela kranjska l. 1892. imela vsega prihodka 238.004 gld. 73 kr., stroškov 40.282 gld. 5 1/2 kr., torej čistega prihodka 197.722 gld. 67 1/2 kr. — Pa še zabavljajo zoper žganjarje!

(Darila za pobite zveri.) V dóbi od 1. jan. 1893 do konca leta se je na Kranjskem za pobite zveri, vidre in stekle pse plačalo premij v znesku 204 gld., in sicer za 1 medveda 30 gld., za 1 volkuljo 25 gld., za 1 starega volka 20 gld., za 1 mladega volka 5 gld., za 27 vider 54 gld., za 14 steklih psov 70 gld.

(Štajerskega). Naša dežela plačala je leta 1893 6.370.657 gld. državnih davkov; gotovo lep denar! Za tekoče leto primanjkuje 2.748.595 gld. Da bi se ta primanjklej pokrila, predlaga dež. odbor, naj se deželna priklada pri nekterih davkih vzviša od 33 na 40 odstotkov. Ker še razun deželnih, rastejo na mnogih krajih tudi okrajne občinske priklade, morajo davkoplačevalci vedno več plačevati. — Društveno življenje se med nami vedno bolj razvija; v vsaki številki slov. časopisov beremo razna naznanila in poročila o občinskih zborih s primernimi vesellicami. — Za župnijo Ljutomerako in Malonedeljsko je do 1. aprila razpisana služba zdravnika z gotovo plačo 400 goldinarjev. — Velika nesreča se je zgodila v Drstelskem vrhu,

župnije sv. Urbana nad Ptujem. Miha Vilčnik je k lešeni, z blatom ometani steni prizidal kotel za kuhanje žganja. Po noči je steno pregorela in sopar, ki je prihajal iz žganjarije v sobo, je zadušil 4 osebe, ktere so zjutraj 20. jan. našli mrtve. — V Dornavi pri Ptuju je umrla vdova Ana Haferl v 100 letu svoje dobe. — Iz več krajev slišijo se žalostne novice, koliko hudega stori nezmerna, posebno žgana pijača. Tako se je v pijanosti obesil M. Rižnar, kočar v Kuršincih, v okraju Ljutomerskem. — V Starošincih, župnije Cirkovske, so našli v gozdu na pol mrtvega 18letnega fanta, ki se je prejšnji dan prenapil žganja. Nesrečnež je bil še spreviden, a kmalu potem je umrl. — Naša škofija je že zgubila 2 duhovnika. — Dne 14. jan. je umrl č. g. Boštjan Magdič, zlatomašnik pri sv. Juriju ob Pesnici, v 89. letu svoje dobe, in dne 19. jan. č. g. Franc Kalin, vpokojeni župnik v Reichenburgu v 70. letu svoje dobe. Naj počivata v miru! Č. g. Fr. Zmazek, župnik pri sv. Urbanu nad Ptujem, je dobil župnijo sv. Benedikta v Slov. goricah; č. gosp. I. Ozmeč pride za kapelana v Ljutomer in č. g. I. Vidovič za kapelana v Zavrče.

(Tržna cena v Mariboru). Pšenica do 6 gl. 20 kr., rž do 4 gl. 60 kr., ječmen do 4 gl. 40 kr., oves do 3 gl. 20 kr., koruza do 4 gl. 60 kr., proso do 4 gl. 50 kr., hajdina 5 gl. 40 kr., krompir 1 gl. 90 kr., vse po hektolitru; meso: goveje 56 kr., telečje 56 kr., svinjsko 56 kr. kilo; maslo 1 gl., svinjska zabela 68 kr., špeh: svež 56 kr., povejen 75 kr. kilogram.

(Hude zime.) — Vsi vprek tožimo, da je letošnja zima nenavadno huda. Toda zgodovina vam priča še o mnogo hujših zimah nego je letošnja. L. 400 so v Evropi zmznile reke Rena in Donava ter celo Črno morje. L. 524. so ptice padale od mraza izpod neba. Mlini niso mogli skoro nikjer mleti, vsled česar je nastala velika lakota. L. 761. je padlo neizmerno mnogo snega; ponekod ga je bilo do 20 komolcev. L. 763. zmznile so vse reke na Francoskem in Nemškem ter Črno morje z Dardanelami vred. L. 860. je zmznilo celo naše jadransko morje in sneg je 6 mesecev ležal na zemlji. L. 974. je je tretjina prebivalstva na Francoskem zmznila. L. 1010. je zmznila celo slovita reka Nil v Afriki. L. 1179. trajala je huda zima na Francoskem od 19. novembra do 1. maja. L. 1234. zmrzavalo je vino v steklenicah, živali v hlevih in celo otroci v posteljah. L. 1322. je Baltičsko morje tako na debelo zmznilo, da so vozili z Danskega na Norveško na saneh. L. 1326. zmznilo je Sredozemsko morje, ki obliva južno Evropo. L. 1407. so zmznila vsa jezera v Švici. L. 1420. umirali so ljudje od velike zime; volkovi drli so celo v Pariz ter zrlji mrličje, ki so nepokopani ležali na ulicah. L. 1442. padlo je v Švici toliko snega, da so mnoga mesta bila povsem zametena in so ljudje mogli le skozi strehe prihajati na zrak. L. 1558. utaborila se je vojska 40.000 mož na zmrzli Donavi. Hude zime so bile tudi v l. 1621, 1638, 1658, 1683. L. 1709. bilo je v Parizu več dnuj zaporedoma 24° mraza, v Marsilji pa celo 47° mraza. Pri nas se tresemo in tarnamo, kedar imamo 7° mraza.

(Iz oporoke gospodarjeve.) ... Moj zvesti služabnik Ivan dobi 2000 praznih flaš, iz katerih je vino skrivaj popil, ko sem bil še jaz — živ.

Prilodnja številka „DOMOLJUBA“ izide dne 15. februarja 1894 zvečer.

Tržne cene v Ljubljani

dne 24. januarja.

	gl.	kr.		gl.	kr.
Pšenica m. st.	7	50	Špeh povejen, kgr.	—	64
Rž,	6	—	Surovo maslo,	—	90
Ječmen,	6	—	Jajce, jedno	—	3
Oves,	6	70	Mleko, liter	—	10
Ajda,	8	—	Goveje meso, kgr.	—	64
Proso,	5	80	Telečje	—	56
Koruza,	5	40	Svinjsko	—	56
Krompir,	2	20	Koštranovo	—	38
Leča, ktl.	13	—	Pikanez	—	50
Grah,	13	—	Golob	—	17
Fijol,	8	—	Seno, 100 kgr.	3	17
Maalo, kgr.	—	96	Slama,	—	87
Mast,	—	68	Urva trda, 4 kub. mtr	7	30
Špeh svež,	—	56	„ mehka,	5	20

Naznanilo.

Dva tisoč

2000 goldinarjev av. velj.

tistemu, kateri najde od 6. nov. 1893. leta odsotnega

117 1

Jožefa Juvana

po domače Medičarja,

posestnika in fljakarja iz Ljubljane, svetega Petra cesta šte. 51, živega ali mrtvega, oziroma tistemu, ki pride na sled, da se najde.

V. zvezek: **POVESTI**

Andrej Kalan

izšel je ravnokar ter se dobiva komad 20 kr., po pošti 23 kr. v Katoliški Bukvarni in Tiskarni v Ljubljani. — Tudi III. in IV. zvezek sta še v zalogi.

Loterijske srečke.

Dunaj, 27. januarja:	86,	25,	21,	74,	79.
Graec, 27. januarja:	73	22,	30,	44,	46.
Line, 20. januarja:	70	16,	81	35,	60.
Trst, 20. januarja:	14,	46,	17,	76	7.

Tužnega srea javljam Ivana Drinove in sorodniki vsem prijateljem in znancem prežalostno vest, da je Bogu vsega mogočnemu dopadlo, mojega preljubljenega soproga, gospoda

Lovrenca Drinove-a

posestnika in meščana,

v soboto, 27. prosinca t. l. ob 2. uri popoldne v 44. letu svoje starosti, po dolgi mučni bolezni, previden s svetimi zakramenti za umirajoče poklicati k sebi v boljše življenje.

Pogreb nepozabljivega ranjcega je bil v ponedeljek, 29. prosinca t. l. ob 4. uri popoldne.

Svete maše zadušnice se bodo brale v tukajšnji farni cerkvi, kakor tudi v drugih.

Nepozabljivi pokojni bodi priporočen molitvi in blagemu spominu.

V Kranji, dne 27. prosinca 1894.

1

Zahvala in priporočilo

Sredi pretečenega leta zavaroval sem pri zavarovalnici

„Unio catholica“

proti požaru svoje pohištvo in krmo, katero mi je že dne 30. grudnia požar uničil, deloma poškodoval. Dotična zavarovalnica dala je škodo pravočasno pregledati in ceniti ter mi točno izplačala odškodnino. 112 1

Ker se je cenitev in izplačilo vršilo v mojo popolno zadovoljnost, si štejem v dolžnost, izreči „Unio Catholica“ srčno zahvalo. katoliškemu občinstvu pa priporočiti ta zavež v polno zaupstvo!

V Šempetru na Notranjskem, dne 20. prosinca 1894.

Janez Hecsek.

Največji izbor.

Objava.

1 626 24-2

Sladna kava, katero izdeluje trdka Frana Kathreinerja in naslednikov v Stadlau-Dunaju, ima zares pred drugimi izdelki merodajno prednost, da ima prav kavi podobnega okusa in je torej najboljše nadomestilo za zdravju škodljivo navadno kavo.

Jaz torej morem vsakemu priporočiti popolnoma okusni in zdravi Kathreinerjev izdelek in opetovalno izjavljam, da sem zaradi teh prednostj dal go-podu Francu Kathreinerju pravico, pod mojim imenom svoj slad, kavo v celih zrnih, prodajati, zatorej nema nobena druga firma jedine pravice posluževati se mojega imena. S. Kneipp, kat. župnik.

Tudi kbt dodatek k navadni kavi se Kathreinerjevi Kneippa sladni kavi odkazuje prvo mesto, ker ima svojstva, katerih dosežanji surogati nikogar nimajo.

Vzemite le bele originalne zavitke s **Kathreiner!** podobo gosp. Kneippa in z imenom

Previdnost!

V vsaki župniji ali občini

se nastavi razumna, spoštovana in denarno gotova oseba kot

zaupnik

z dobrim postranskim zašluzkom.

Pismena vprašanja pod „201.191.“ Graz, postlagernd. 10-1 113

Pri slatnem dri.
jabolku.

J. PSERHOFER

Zum goldenen
Reichsapfel.

Iekarnar na Dunaju, I., Singerstrasse 15.

Kri čistilne kroglice, poprej **univerzalne kroglice** imenovane, so staro-mano zdravilno sredstvo. — Ze mnogih desetletij so te kroglice splošno razširjene, mnogi zdravniki jih priporočajo, in malo je rodbin, v katerih ni male zaloge tega izvrstnega domačega zdravila. — Od teh kroglic velja: 1 škatljica s 16 kroglicami 21 kr., 1 zavoje s 6 škatljicami 1 gld. 5 kr., pri frankovanej pošiljavi po povzetju 1 gld. 10 kr. — Če se naprej pošlje denar, velja s poštnine prosto pošiljati: 1 zavoje kroglice 1 gld. 25 kr., 2 zavoja 2 gld. 30 kr., 3 zavoja 3 gld. 35 kr., 4 zavoja 4 gld. 40 kr., 5 zavojev 5 gld. 20 kr., 10 zavojev 9 gld. 20 kr. (Monj nego jeden zavoje se ne more poslati.) — Prosi se, da se zahtevajo izrecono **J. Pserhoferja kri čistilne kroglice** in gleda na to, da ima vsaka škatljica na pokrovu na navodilu za rabo stoječi imenski pečat **J. Pserhofer** in sicer v **22 rdeči 22** barvi. 96 12-5

Balzam za ozebljine J. Pserhoferja, 1 lonček 40 kr., s frankovano pošiljavi 65 kr. — **Trpotčev sok**, proti kataru, hripavosti, krčevitemu kašlju itd. 1 steklenica 50 kr. — **Ameriška maša za protin**, 1 gld. 20 kr. — **Prašek proti potenju nóg**, škatljica 50 kr., s frankovano pošiljavi 75 kr. — **Balzam za guše**, 1 flakon 40 kr., s frank. pošlj. 65 kr. — **Zdravilna ostanca (Praške kapljice)**, proti sprljenemu želodecu, slabej prebavljivosti itd. 1 stekl. 22 kr. — **Angleški čudezni balzam**, 1 steklenica 50 kr. — **Fijakarski prašek**, proti kašlju itd. 1 škatljica 35 kr., s frankovano pošiljavi 60 kr. — **Tannochinin-pomada J. Pserhoferja**, najbolje sredstvo za pospeševanje rasti las, 1 škatljica 2 gld. — **Univerzalni obliži**, prof. Steudel-a, sredstvo primerno ranam, oteklinam itd. 1 lonček 50 kr., s frank. pošljat. 75 kr. — **Univerzalna čistilna sol A. W. Bullrich-a**. Domače zdravilo proti posledicam slabega prebavljanja, 1 pak. 1 gld.

Razen tukaj omenjenih izdelkov ima še vse v avstrijskih časopisih naznanjene tu- in inozemske farmacevtske specialitete in se vsi predmeti, ki bi jih ne bilo v zalogi, na zahtevanje točno in po ceni preakrbe. — **Pošiljave po pošti** izvrše se najhitreje proti predpošiljavi snečka, večje pa tudi proti povzetju. — Če se denar naprej pošlje (najbolje po poštni nakaznici), je poštnina dosti nižja, nege pri pošiljavah s povzetjem. Zgoraj imenovane specialitete dobivajo se tudi v Ljubljani pri G. Piccoli-ju.

Stanarinske knjižice

za stranke

z uradne potrjenimi delečbami hišnega reda v slovenskem in nemškem jeziku, z razpredelbo za vplačevanje stanarine, vodovodne in mestne doklade, dobé se kama po 15 kr., 10 komadov vsup 1 gld. v

Katol. Tiskarni
v Ljubljani.

Vizitnice

priporoča

Katol. Tiskarna.

Naznanilo otvorjenja filijale trgovine z moko in priporočilo.

P. n.

Upoam si javljati cenjenim svojim dosedanjim naročiteljem, zlasti prečast. duhovščini in stanovnikom vrhniškim in iz okolice, da sem otvoril

v četrtek dne 11. januarja t. l.

trgovino z moko na Vrhniki, v Golobovi hiši.

Priporočam se ob tej priliki vsem v obila naročila, zagotavljam uljudno postrežbo z dobrim blagom, pošteno vago in nizko ceno. Večja naročila vprejemam in izvršam kot doslej i nadalje v Ljubljani, Kriševniški trg šte. 1.

2

Veselo spoštovanjem

Ivan Fajdiga.

Zaloga in zavod za izvršitev oblek za prečastito duhovščino

„pri rudečem križu“,

Viljema Skarda

IV., Wallergasse 1, Dunaj, IV., Favoritenstrasse 28

priporoča za zimo 1893/94:

Gorko zimsko obleko za duhovnike

kot: Havelock, zimске suknje, ovratnike k plaščem, duhovniške suknje, telovnike z rokavi, zimске hlače itd., dalje vsakovrstne kožuhe za polovanje in mestno uporabo, zimске čepice, zimске rokavice itd. itd.

100 24-4

Liturgično opravo

natančno po cerkvenih predpisih izvršeno:

birete, kolarje, napramice, vsakovrstne duhovniške čepice. — Paramente preskrbuje po najnižji ceni.

Izvršuje se točno, iz najboljšega trpežnega blaga, natančno izdelano; neugajajoče vzame se nazaj.

Plačuje se tudi na obroke. — Blago po meri je na raspolago. — Ceniki in vzorci na zahtevo brezplačno.

Izdajatelj: Dr. Ivan Janežič.

Odgovorni urednik: A. Kalan.

P. n.

Na Marije Terezije cesti šte. 1
v Ančnikovi hiši zraven Figovca otvorila se je

nova prodajalnica pod tvrdko

Stupica & Mal

Podpisana nova prodajala vsakovrstno

špecerijsko blago

moko iz Ančnikovega skladišča, pristno in svežo ogrsko mast, pred vsim pa

vsakovrstno železnino

najboljše kakovosti in za ceno, s katero hočeta kljubovati vsaki konkurenci. — S pošteno, prijazno in točno postrežbo želiva pridobiti si zadovoljnost kupovalcev svojih, in vabiva k mnogobrojnemu obisku novourejene svoje prodajalnice.

Odličnim spoštovanjem

Stupica & Mal.

V Ljubljani, dne 27. januarja 1894.

Podfosfornasto-kisli

apneno-železni sirup

prireja lekarničar Julij Herbabny na Dunaji.

Ta že 22 let z največjim uspehom rabljeni, od mnogih zdravnikov najboljše priporočani pralni sirup rastaplja sluz, upokojuje kašelj, pomanjšuje pót, daje slast do jedi, pospešuje prebavljanje in redilnost, telo jači in krepi. Železo, ki je v sirupu v lahko si prisvajajoči obliki, je jako koristno za narajanje krvi, raztopljive fosforno-apnene soli, ki so v njem, pa posebno pri slabotnih otrocih pospešujejo narajanje kosti. Cena steklenici Herbabnyjevega apneno-železnega sirupa je 1 gl. 25 kr., po pošti 30 kr. več za zavijanje. (Polovičnih steklenic ni.)

Svarilo! Svarimo pred ponaredbami, ki se pojavljajo pod enakimi ali podobnimi imi, a so vendar posvoji sestavi in svojem učinku popolnoma različne od našega originalnega 22 let obstoječega podfosfornasto-kislega apneno-železnega sirupa. Zahteva naj

te sorej vselej izrečno Herbabny-jev apneno-železni sirup. Paži naj se tudi na to, da je zraven stoječa oblastveno protokollirana varstvena znamka na vsaki steklenici in prosimo, ne dajte se zapeljati niti z nižjo ceno, niti z družimi pretvezami, da bi kupili kake ponaredbe! 599 20-9 97 5 20

Osrédnja razpošjalnica za provinco: na Dunaju, lekarna „zur Barmherzigkeit“ JULIJA HERBABNY-ja, Neubau, Kaiserstrasse 75. Prodajajo ga gospodje lekarničarji: V Ljubljani J. Svoboda, Gab. Piccoli, Ubald pl. Trnkóczy, W. Mayr; dalje ga prodajajo v Celju: J. Kupferschmied, Baumbachovi dediči; na Reki: J. Gmeiner, G. Prodman, A. Schindler. Ant. Mizzam, lekarničar. F. Prodman, M. Mizzam, drog.; v Brezjah: A. Ruppert; na Sovodjem (Gmünd): E. Müller; v Celovcu: P. Hauser, P. Birnbacher, J. Kommetter, A. Egger; v Novem mestu: A. pl. Sladovics; v St. Vidu: A. Reichel; na Trbižu: A. Slegl; v Trstu: E. Zanetti, A. Sattina, B. Biasoletto, J. Seravalle, E. v. Leutenburg, P. Prendini, M. Ravasini; v Beljaku: F. Scholz, dr. E. Kempf; v Ormožju: J. Blažek; v Velikovecu: J. Jobst; v Wolfsbergu: J. Huth.

Tiska „Katoliška Tiskarna“